

Mezinárodní konference

Psychoanalytická psychosomatika v dětství a dospívání

Praha 13. - 15. dubna 2018

Konference navazuje na předchozí ročníky mezinárodních konferencí pořádaných dětskou sekcí ČSPAP a na živou a obohacující spolupráci se zahraničními kolegy, dětskými psychoanalytickými psychoterapeuty, především z Velké Británie.

Tématem dubnového setkání je psychosomatika dětí a dospívajících. Své příspěvky přednesou domácí i zahraniční odborníci, důraz bude kladen na prezentaci klinického materiálu. Pohled na danou problematiku bude rozšířen příspěvky z perspektivy historické a filosofické. Na program budou kromě přednášek i diskusní skupiny.

Akce je určena všem psychoterapeutům, psychologům, psychiatrům, lékařům dalších odborností, pedagogům a dalším profesionálům, kteří se věnují dětem. Konference je zařazena do systému celoživotního vzdělávání klinických psychologů (AKP) a ohodnocena 15 kredity České lékařské komory (ČLK). Tématu konference se bude věnovat zimní číslo 2018 časopisu Revue pro psychoanalytickou psychoterapii a psychoanalýzu.

Jazyk konference

čeština a angličtina, překlad zajištěn

Místo konání

Fakulta humanitních studií UK, areál Jinonice, U Kříže 8,
Praha 5

Pořádají

**Česká společnost pro
psychoanalytickou psychoterapii -
dětská sekce**

www.cspap.cz

European Federation for Psychoanalytic Psychotherapy

www.efpp.org

a

**FAKULTA
HUMANITNÍCH STUDIÍ
Univerzita Karlova**

www.fhs.cuni.cz

Program

Pátek 13. dubna 2018

- 13:00 - 14:00 registrace
14:00 - 14:15 zahájení konference
14:15 - 15:15 **Lydia Tischler (GB): Bolí mě břicho**
15:15 - 16:00 přestávka + káva
16:00 - 16:45 **Marie Novotná (ČR): Psychosomatické jevy v staroseverské literatuře**
16:45 - 17:00 přestávka na přesun
17:00 - 18:15 diskusní skupiny

Sobota 14. dubna 2018

- 9:00 - 10:00 **Ann Horne (GB): O dětech, které dávají přednost tělu - s důrazem na ideální self**
10:00 - 10:30 přestávka + káva
10:30 - 11:45 **diskusní skupiny**
11:45 - 14:00 přestávka na oběd
14:00 - 15:00 **Ágnes Hódi (HU): Mentalizace somatického onemocnění v psychoterapii chronicky nemocných dětí**
15:00 - 15:30 přestávka + káva
15:30 - 16:30 **Michael Šebek (ČR): Psychosomatické poruchy - psychoanalýza a poznatky o CNS**
16:30 - 16:45 přestávka na přesun
16:45 - 18:00 **diskusní skupiny**

Neděle 15. dubna 2018

- 9:00 - 9:45 **Josef Fulka (ČR): Mezi slovem a tělem: psychoanalýza a znakový jazyk**
9:45 - 10:30 **Patricie Kollárová (ČR): Když bolestivé myšlenky sděluje tělo**
10:30 - 11:00 přestávka + káva
11:00 - 12:15 **diskusní skupiny**
12:15 - 12:30 přestávka na přesun
12:30 - 13:00 závěr

Změna programu vyhrazena.

Přednášky

Josef Fulka (ČR): Mezi slovem a tělem: psychoanalýza a znakový jazyk
Psychoanalýza nás poučila o tom, jaký vliv na formování lidské subjektivity má jazyk a specifitěji potom to, co Jacques Lacan označí generickým termínem signifikant. Naším tématem bude, jakým způsobem toto formování subjektivity probíhá, funguje-li tento jazyk v jiné modalitě - v modalitě vizuálně manuální spíše než auditivně-orální, tj. u znakového jazyka neslyšících. Oporou nám bude především práce francouzského psychoanalytika André Meynarda, který se této otázce věnuje řadu desetiletí a věnoval ji několik pozoruhodných děl.

Ann Horne (GB): O dětech, které dávají přednost tělu - s důrazem na ideální self

Tento příspěvek pojednává o dětech, jejichž hlavním útočištěm je tělo a které působí dojmem, že nejsou schopné se zastavit, myslet a o věcech přemýšlet. Prozkoumáváme, co se dělo v rané fázi rodičovství a co se nezdařilo během nejranějších fází vztahu mezi kojencem a objektem a jaké další vývojové cesty byly dostupné pro růst kojence/dítěte. Přemýšlíme o roli ego ideálu a ideálního ega - o pokračujícím příklonu k ideálnímu egu, které se zabírá převážně omnipotentní fantazií a zabraňuje tak ustanovení ego ideálu, to jest takovému self, které právem důvěřuje svým možnostem a ambicím. Objevení se ego ideálu předznamenává, že dítě je zpět na správné vývojové koleji, která je vede k dalšímu růstu. Tyto procesy ilustrujeme na příkladu dvou dětí. Pomohou nám přemýšlet o terapeutické technice a teoretickém porozumění. Jedná se o chlapce jménem George, který ve svých 9 letech řekl rodičům, že si přeje být dívka a o adolescentním násilníkovi Martinovi.

Ágnes Hódi (HU): Mentalizace somatického onemocnění v psychoterapii chronicky nemocných dětí

Na základě popisu procesu psychoterapie se dvěma dětmi bych v tomto příspěvku ráda ilustrovala cestu, kterou tito malí pacienti prošli: od intelektuálního „pochopení“ své nemoci až ke schopnosti vytvořit si k ní „vztah“. V terapii se tento vztah budoval oživením různých drobných útržků pochopení nemoci a přijetím regresivních způsobů vyjadřování, dokud nebylo možné těmto dětem pomoci, aby si vybudovaly zralejší způsoby projevu pro podpoření sublimačních procesů. Nereflektované emoce a bezbrannost se v terapii projevovaly jako vnitřní a vnější zranění. Společným „vytvářením“ nemoci v terapii (kreslení, hra, verbální vyjádření a přenosový vztah) se tyto emoce mohly stát dominantní. Totéž se do určité míry mohlo stát s neovladatelnými tělesnými procesy. Zároveň bylo možné prohloubit terapeutickou práci a propracovat intrapsychické konflikty, které sloužily jako pozadí pro psychogenní symptomy.

Patricie Kollárová (ČR): Když bolestivé myšlenky sděluje tělo

Když se malé děti nenaúčí za pomoci rodičů vyjadřovat své pocity, mají sklony vyjadřovat je prostřednictvím tělesných stavů nebo je odehrávat. Významnou roli hraje schopnost rodičů zrcadlit správně afektivní stavy kojence a batolete. S osvojením řeči se děti učí přiřazovat pojmenování stavům, které původně byly vnímány jako tělesné vzrušení. Někdy mohou být ale pocity zmatené a vzbuzovat úzkost, neexistuje proto pro ně symbol. Neverbalizované pocity nacházejí svou cestu k vyjádření skrze tělo. Příčinou může být nejistá vazba k důležitým osobám v životě dítěte, roli může hrát vytěsněné trauma. Za somatické projevy mohou být zodpovědné různé mechanismy. Kořeny potíží se zakládají často již v preverbálním období, nebo během Oidipské fáze vývoje. Somatizace působí pak narušení psycho-sociálního vývoje dítěte. Jeho svět se smrskne okolo tělesných příznaků a dítě či dospívající selhává i v ostatních vývojových oblastech. Příznaky mohou vést k izolaci, regresi či fixaci na blízké. Mezi nejčastější stesky patří recidivující bolesti břicha, nauzea či vomitus. Přednáška přináší klinický materiál. Popisuje intrapsychický svět několika dětských pacientů trpících bolestmi břicha a vomitem. Snaží se o popis a identifikaci kurativních faktorů v terapeutickém vztahu.

Marie Novotná (ČR): Psychosomatické jevy v staroseverské literatuře

Příspěvek si klade za cíl ilustrovat archaické myšlení, kde konstrukce „psychosomatický“ nebyla potřeba, protože s rozdělením člověka na „duši“ a „tělo“ nepracovalo. Staroseverská literatura obsahuje různě staré vrstvy, z nichž některé odrážejí předkřesťanské myšlení, v němž neexistovala představa pro netělesnou duši ani pro neoduševnělé tělo. Emoce pak byly vnímány jako tělesné vjemy a příklady ze ság lze dobře doložit jejich silné fyzické projevy: běžná byla smrt v důsledku zprávy o úmrtí blízké osoby nebo morálního dilematu či ochrnutí v důsledku nemožnosti provést pomstu. Rozlišit mezi fyzickým a duševním aspektem je pro nás těžké také u líčení proměn podoby, kam patří i stav zuřivé extáze u tzv. „medvědích košil“, berserků, kterou lze z medicínského hlediska klasifikovat jako lykantropii. Texty si tu často vůbec nekladou otázku, zda se mění zjev či vlastnosti protagonisty. Kultura, která člověka vnímala v rámci jiných dualit než duše - tělo, může tedy snad být při překonávání problémů vzniklých jejich oddělením inspirativní.

Lydia Tischler (GB): Bolí mě břicho

V prezentaci budu hovořit o běžném fenoménu, vyskytujícím se u dětí - nejčastěji u chlapců v latenci, kteří rozvinou symptom bolesti břicha, aby se vyhnuli školní docházce. Budu diskutovat o volbě orgánu, jako o výrazu nevědomého konfliktu v kontextu vztahu matka - dítě, a to z pohledu vývojové psychologie, psychoanalýzy a neurověd.

Michael Šebek (ČR): Psychosomatické poruchy - psychoanalýza a poznatky o CNS

Psychosomatické poruchy jsou poruchy s fyziologickými a obecně somatickými změnami, jejichž původ částečně pochází z emočních vlivů. Jde zejména o poruchy nebo nedostatky v regulaci a ekonomii emocí. Klasicky sem patří disociace a vytěsnění nebo vytěšňování emocí do nevědomých asociačních sítí. Psychogenní původ hysterie (Charcot, Freud, Janet) založený na vytěšnění se pokusil začátkem 20. století doplnit Georg Groddeck tvrzením, že také mnohé jiné somatické poruchy mají základ ve vytěšnění. Freud toto přímo nevyklučoval, ale odkázal Groddecka na spolupráci s Ferenczi. Také obě německé předválečné univerzitní školy psychosomatiky (Berlín, Heidelberg) vycházely z poruch emočního prožívání a stejně tak škola Franze Alexandra v Chicagu ve 30. a 40. letech. Zadržené nebo vytěšněné emoce ovlivňují somatické procesy a stavy pomocí autonomního nervového systému. To vše je možné proto, že emoce představují stavy o dvou „koncích“ vyústění: buď dojde k jejich abreakci v motorickém systému směrem (akce ve vnějším světě) nebo se resomatizují, tj. vrací se zpět do těla a narušují autonomní regulaci fyziologických stavů a procesů v orgánech a mezi nimi. Je zde však ještě další možnost, kterou umožňuje lidská psychika, a tou je duševní zpracování emočních stavů, zejména schopnost číst emoce a symbolizovat je, aktivovat myšlení a rozhodování a tzv. mentalizace. Psychizace emocí (jejich zvědomení) je zahrnuta již v klasické léčbě neuróz, ale velké pozornosti se jí dostalo v Pařížské psychosomatické škole od 60. let minulého století. Novější trendy ve zkoumání psychosomatických poruch souvisí s některými poznatky neurověd a jdou cestou zkoumání vývojových charakteristik psychofyziologického distresu a tzv. centrální desensitizace. Tomuto tématu se budu ve své přednášce věnovat podrobněji.

Přednášející

Josef Fulka (ČR) - Vystudoval Filozofickou fakultu FF UK, obor filosofie (doktorské studium ukončeno 2003). Kromě Filozofického ústavu působí v současné době na Fakultě humanitních studií FF UK a na Undergraduate Program in Central European Studies (CERGE-EI) v Praze. V letech 2013 - 2014 obdržel Fulbrightovo stipendium na katedře Communication Studies, University of Austin, Texas. Ve své badatelské činnosti se zaměřuje především na filosofii 18. a 20. století a literární teorii. Přeložil

množství důležitých titulů z francouzštiny a angličtiny - R. Barbaras, J. Kristeva, R. Barthes, E. Laclau, L. Althusser, M. Foucault, J. Butler, L. Harlan, C. Lévi-Strauss, J. Ranciér, M. Richir, A. Badiou, G. Diídi. Huberman, P. Klossowski, M. Maffesoli a další. Publikuje také v časopisech Souvislosti, Svět a divadlo či Analogon.

Ágnes Hódi (HU) - psycholožka, tréninková a supervizní analytička, tréninková a supervizní dětská analytička, psychodrama terapeutka, čestná profesorka ELTE University v Budapešti, supervisorka pro Panorama Psychosomatic and Medical Center, Budapešť. Odborné zaměření: psychoterapie chronicky nemocných dětí a dospělých, pomoc dětem a jejich rodinám v průběhu hospitalizace, příprava na lékařské zákroky a jejich následné zpracování.

Ann Horne (GB) - je členkou the British Psychotherapy Foundation (BPF) a čestnou členkou ČSPAP. Absolvovala výcvik v BAP (nyní IPCAPA - Independent Psychoanalytic Child and Adolescent Psychotherapy Association v rámci BPF) v tradici Nezávislých a později zde vedla výcvik a postgraduální vzdělávání. Byla editorkou časopisu Journal of Child Psychotherapy. Společně s Monikou Lanyado editovala The Handbook of Child and Adolescent Psychotherapy (česky „Psychoterapie dětí a dospívajících - psychoanalytický přístup“, Triton, Praha 2005), pro nakladatelství Routledge vytvořily společně knižní sérii The Independent Psychoanalytic Approaches with Children and Adolescents. Její spisy Selected Papers (On Children Who Privilege the Body - reflections of an Independent psychotherapist) vyjdou v roce 2018 s předmluvou Lydie Tischlerové. Ann Horne také pracovala v NHS - naposledy v Portman Clinic v Londýně. Nyní je v penzi, píše, učí a stále ji zajímají děti, které využívají tělo a aktivity na místo myšlení a reflexe.

Patricie Kollárová (ČR) - je psychiatrička a psychoterapeutka, má výcvik v dětské psychoanalytické psychoterapii, je členkou a vedoucí dětské sekce ČSPAP. Psychoterapii dětí a adolescentů se věnuje ve vlastní pedopsychiatrické ambulanci. Je postgraduální studentkou v oboru neurovědy na I. lékařské fakultě UK. Publikuje v odborných časopisech (zobrazovací metody a genetiku u ADHD) a je lektorkou ILF (postgraduálního vzdělávání lékařů).

Marie Novotná (ČR) - studovala biologii a filosofii přírodních věd na PŘF UK a nordistiku na FF UK. Od roku 2009 přednáší o literatuře a náboženství severovýchodních národů ve středověku na FHS UK. Delší zahraniční badatelské pobyty absolvovala na Islandské univerzitě, v Muzeu přírodních věd v Paříži, v Literárním archivu v Kodani a na Univerzitě v Curychu. Její hlavní badatelská témata jsou vztah duše a těla v staroseverské literatuře, skandinávské balady, rozdíly mezi jednotlivými žánry staroseverských ság a překladatelská teorie a praxe. V posledních čtyřech letech se věnuje především pojetí těla v staroseverské literatuře, kde se vzhledem k absenci dualistického uvažování psychosomatické fenomény vyskytují hojně.

Michael Šebek (ČR) - Tréninkový a supervizní analytik České psychoanalytické společnosti, v minulosti dvakrát jejím prezidentem, v minulosti opakovaně ředitelem Psychoanalytického institutu ČPS. Spoluzakladatel ČSPAP v roce 1994 a člen redakční rady Revue psychoanalytická psychoterapie od jejího založení v roce 1999. V letech 1993 až 2010 členem mezinárodního editorského sboru časopisu Psychoanalytic Inquiry. V letech 2000 - 2002 evropským tajemníkem prezidenta IPA D. Widlöchera. V roce 1999 eriksonovským badatelem v Eriksonově institutu v Austen Riggs, MA, USA. Od roku 1995 tréninkové aktivity pro Východoevropský institut Han Groen Prakken. Od roku 2004 do roku 2013 moderátorem v EPF skupině H. Faimberg Forum on Clinical Issues (Listening to Listening). Od 2013 do 2017 člen „Sponsorského výboru IPA pro Moskevskou skupinu psychoanalytiků (MGP)“. Od roku 2017 členem „Liason Committee of the IPA“ pro stejnou moskevskou skupinu (MGP). Od roku 2016 moderátorem v pracovní skupině CCM (Comparative Clinical Methods, David Tuckett) a od roku 2017 členem komise pro on-line konference Mezinárodní asociace vztahové analýzy a vztahové psychoterapie (IARPP).

Lydia Tischler (GB) - Absolvovala dětský psychoterapeutický výcvik na Hampsteadské klinice (nyní Centrum Anny Freudové). 23 let zastávala pozici hlavní dětské psychoterapeutky v nemocnici Cassel Hospital (Londýn), kde měla příležitost pracovat s matkami a jejich malými dětmi a pozorovat jejich vývoj. Zastávala řadu pozic v Asociaci dětských psychoterapeutů a v Britské psychoterapeutické společnosti. Vyučovala a supervidovala dětské psychoterapeuty a další odborníky v Anglii i v zahraničí, aktivně se účastní konferencí v České republice. Je spoluzakladatelkou EFPP. Výrazně se podílela na vzniku dětského psychoterapeutického výcviku v České republice, je čestnou členkou ČSPAP.

Vedoucí diskusních skupin

Ágnes Hódi
MUDr. Patricie Kollárová
MUDr. Marie Kopřivová
MUDr. Ivana Růžičková
MUDr. Eduard Rys
PhDr. Michael Šebek, CSc.
Lydia Tischler
MUDr. Marie Vrbová

Organizace konference

MUDr. Marie Kopřivová, Mgr. Marie Novotná, MUDr. Ivana Růžičková, MUDr. Eduard Rys, MUDr. Mária Vrbová, organizační sekretář konference paní Alice Veselá - conf@cspap.cz

Přihlášení

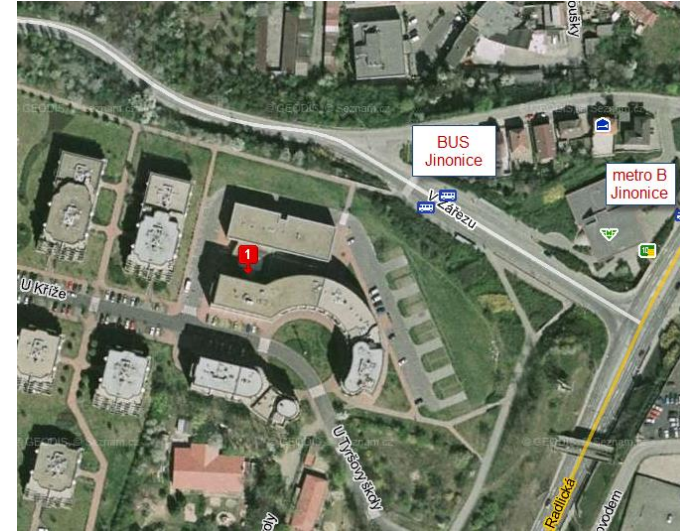
Pro přihlášení zašlete na emailovou adresu conf@cspap.cz následující údaje: jméno, příjmení, titul, email, adresu (ulice, č. p., město, PSČ), event. další fakturační adresu vč. IČ (pokud si přejete fakturovat na jiný subjekt, např. zaměstnavatele). Po přijetí přihlášky Vám bude zaslána faktura.

Kredity

Konference je zařazena do systému celoživotního vzdělávání klinických psychologů a lékařů. Je ohodnocena 15 kredity České lékařské komory (ČLK).

Místo konání

Fakulta humanitních studií UK, areál Jinonice, U Kříže 8, Praha 5

Konferenční poplatek

Do 15. února 2018 plná cena - 2 700 Kč
zvýhodněná cena (např. studenti VŠ) - 2 200 Kč
Od 16. února 2018 plná cena - 3 200 Kč
zvýhodněná cena (např. studenti VŠ) - 2 700 Kč

Storno poplatky:

- zrušení účasti v období od 23.3. do 5.4.2018 - účastníkovi se vrací částka snižena o 1 000 Kč nebo za sebe může poslat náhradníka
- zrušení účasti po 5.4.2018 - účastnický poplatek se nevrací, ale přihlášený za sebe může poslat náhradníka

Konferenční účet: 2900708708 / 2010

Více informací naleznete na webu www.cspap.cz.

Dotazy a přihlášky zasílejte na conf@cspap.cz.

Těšíme se na vás!